Regionrådsberedningen

SKRIVELSE
2019-11-06

RS 2019-0643

Regionstyrelsen

Motion 2019:35 av Britt-Mari Canhasi (SD) och Helen Schoultz (SD) om avgift för uteblivna besök vid screeningundersökningar

Föredragande regionråd: Ella Bohlin

Ärendebeskrivning

Britt-Mari Canhasi (SD) och Helen Schoultz (SD) har till fullmäktige lämnat en motion i vilken hälso- och sjukvårdsnämnden föreslås få i uppdrag att införa en avgift för uteblivna besök på Region Stockholms screeningverksamheter samt att undersöka möjligheten till att omboka tider för screeningbesök.

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige besluta följande.

Motion 2019:35 av Britt-Mari Canhasi (SD) och Helen Schoultz (SD) avslås med hänvisning till vad som sägs i regiondirektörens tjänsteutlåtande.

Regionrådsberedningens motivering

Hälso- och sjukvård ska bedrivas på ett sätt som både är kostnadseffektivt och ger största möjliga patientnytta. Därför ingår i regionstyrelsens förslag till budget för 2020 ett uppdrag att utreda möjligheten att ta ut en avgift när patient uteblir från planerade vårdbesök. För att ta ut en sådan avgift krävs att besöket är planerat och inbokat. Patienter med särskilda skäl undantas och möjlighet till ombokning måste också finnas.

Det är däremot angeläget att screening fortsätter vara frivilligt och avgiftsfritt. Screening innebär att kallelse går ut brett, att individen inte själv bett om att bli kallad och att deltagandet är avgiftsfritt och frivilligt. Region Stockholm erbjuder avgiftsfri screening för cancer i bröst, livmoderhals och i tjock- och ändtarm samt screening för bråck på stora kroppspulsådern i buken. Nationellt regleras avgiftsfrihet för screening för bröstcancer i förordning och för livmoderhalscancer.

Flera pågående och planerade åtgärder för att öka deltagandet i screeningprogrammen har tagits fram, då screening är en av de viktigaste preventiva åtgärderna för att undvika och upptäcka cancer i tid. Självtest för HPV- screening för livmoderhalscancer skickas till kvinnor som inte deltagit i screeningen under 11 år eller längre. Under 2020 inkluderas även kvinnor yngre än 50 år och som inte deltagit i HPV- screening under sju år i utskick av självtest. Kompletterande screening som innebär att kvinnor erbjuds cellprovtagning om de är aktuella för screening om de besöker kvinnosjukvården eller gynekolog av annan orsak än hälsokontroll, införs. Äldre kvinnor som missat att delta vid sitt sista screeningtillfälle kommer att erbjudas nytt tillfälle till screening. Bröstcentrum kommer att införa påminnelser vid uteblivet besök för bröstcancerscreening, en åtgärd som bevisat påverkar deltagandet positivt.

Region Stockholm prioriterar prevention och tidiga insatser för minskad sjukdomsbörda hos den enskilde samt för ökad hälsoekonomisk effektivitet.

Att ta ut en avgift för ett uteblivet screeningbesök är i dagens system inte möjligt och heller inte önskvärt. Det finns flera lösningar för att öka deltagandet inom screeningsprogrammen, en avgift för ett uteblivet besök vore därför fel väg att gå. De förslag som föreligger kring höjning av avgifter för uteblivna bokade besök inom övrig vårdverksamhet syftar till att använda vårdens resurser på ett mer effektivt sätt. Sådana fördelar bedöms inte kunna uppnås med motsvarande avgifter inom screeningverksamhet.

Beslutsunderlag
Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2019:35
Vårdens kunskapsstyrningsnämnds protokollsutdrag 24 september 2019
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande 6 september 2019

Irene Svenonius Ella Bohlin

Regionstyrelsen
Regionledningskontoret
Malin Örnjäger

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2019-10-11

RS 2019-0643

Regionstyrelsen

Motion 2019:35 av Britt-Mari Canhasi (SD) och Helen Schoultz (SD) om avgift för uteblivna besök vid screeningundersökningar

Ärendebeskrivning

Britt-Mari Canhasi (SD) och Helen Schoultz (SD) har till fullmäktige lämnat en motion i vilken hälso- och sjukvårdsnämnden föreslås få i uppdrag att införa en avgift för uteblivna besök på Region Stockholms screeningverksamheter samt att undersöka möjligheten till att omboka tider för screeningbesök.

Beslutsunderlag

Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2019:35
Vårdens kunskapsstyrningsnämnds protokollsutdrag 24 september 2019
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande 6 september 2019

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige besluta följande.

> Motion 2019:35 av Britt-Mari Canhasi (SD) och Helen Schoultz (SD) avslås med hänvisning till vad som sägs i regiondirektörens tjänsteutlåtande.

Regionledningskontorets förslag och motivering

Sammanfattning
Motionärerna föreslår att hälso- och sjukvårdsnämnden får i uppdrag att införa en avgift för uteblivna besök på Region Stockholms screeningverksamheter samt undersöka möjligheten till att enkelt omboka tider för screening.

I och med att det är frivilligt att delta i screening och att individerna inte själva har bett om att bli kallade till screening samt att deltagande i screening är avgiftsfritt är det svårt att kräva ersättning för uteblivet besök. Regionledningskontoret anser därför att motionen ska avslås.

Bakgrund
Britt-Mari Canhasi (SD) och Helen Schoultz (SD) föreslår i en motion att hälso- och sjukvårdsnämnden får i uppdrag att införa en avgift för uteblivna besök även för avgiftsbefriade besök på Region Stockholms screeningverksamheter. Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslås även få i uppdrag att undersöka möjligheter till att lätt och enkelt omboka tider för screening i ett tidigt skede.

Motionen har remitterats till vårdens kunskapsstyrningsnämnd.

Överväganden
I Budget 2019 för Region Stockholm anges att de nationella screeningprogram som erbjuds ska vara tillgängliga samt att hälso- och sjukvårdsnämndens mål ska vara ett högt deltagande inom screeningprogrammen i hela länet (LS 2017-1455). Region Stockholm erbjuder avgiftsfri screening för cancer i bröst, livmoderhals och i tjock- och ändtarm samt screening för bråck på stora kroppspulsådern i buken. Nationellt regleras avgiftsfrihet för screening för bröstcancer i förordning (2016:660) om avgiftsfrihet för screening för bröstcancer med mammografi och för livmoderhalscancer i förordning (2019:313) om avgiftsfrihet för screening för livmoderhalscancer med cellprovtagning.

Att delta i screeningprogrammen är frivilligt och kallelser eller erbjudande om självtest till screening skickas ut till den del av befolkningen som omfattas av respektive screeningprogram. Enheten för cancerprevention och screening vid Regionalt cancercentrum Stockholm Gotland administrerar kallelser och utskick av självtest för screeningen för alla program förutom bröstcancerscreening där kallelser utgår från bröstcentrum. Att avanmäla sig från screeningen kräver aktiv kontakt med enheten för cancerprevention och screening alternativt med bröstcentrum.

Vad gäller cellprovtagning hos barnmorskor så får kvinnor en drop-in tid på en specifik dag i sin kallelse i Region Stockholm och inte en bokad tid. Varje barnmorskemottagning planerar då utifrån sin aktuella bemanning av barnmorskor, upptagningsområde och mönster för deltagande hur många kvinnor som kallas till en drop-in tid. Hälso- och sjukvårdsnämnden anger i sitt yttrande att överbokning till dessa drop-in tider sker, exempelvis kan ca

60 kvinnor vara kallade till tre barnmorskor i tjänst under en drop-in timme. Eftersom ingen bokad tid erbjuds är det inte heller möjligt att avboka eller boka om sin tid. Den utskickade kallelsen är dock giltig i ett år och på 1177.se är det möjligt att se vilka drop-in tider som erbjuds och på vilka mottagningar.

Hälso- och sjukvårdsnämnden lyfter även fram flera pågående och planerade åtgärder för att öka deltagandet i screeningprogrammen i sitt yttrande. Gällande screening för livmoderhalscancer så påbörjades under våren 2019 utskick av självtest för humant papillomvirus (HPV) för de kvinnor som inte deltagit i screeningen under 11 år eller längre. Under 2020 kommer även kvinnor yngre än 50 år och som inte deltagit i screening under 7 år att få självtest för HPV hemskickat. En annan planerad åtgärd är så kallad kompletterande screening vilket innebär att kvinnor erbjuds cellprovtagning om de är aktuella för screening om de besöker kvinnosjukvården eller gynekolog av annan orsak än hälsokontroll. Ytterligare en åtgärd som snart införs är att erbjuda screening till äldre kvinnor som missat att delta vid sitt sista screeningtillfälle.
Vad gäller bröstcancerscreening planerar bröstcentrum att under 2019 införa påminnelser vid uteblivet besök, en åtgärd som bevisat påverkar deltagandet positivt.

Avgift för uteblivet besök får vanligtvis tas ut till följd av att patienten uteblir från ett planerat besök i öppen vård motsvarande den avgift som vanligtvis gäller för personer 18-84 år. I och med att det däremot är frivilligt att delta i screening och att individerna inte själva har bett om att bli kallade till screening samt att deltagande i screening är avgiftsfritt vore det därför svårt att kräva ersättning för uteblivet besök för deltagande i screening, enligt hälso- och sjukvårdsnämnden bedömning. Regionledningskontoret instämmer i hälso- och sjukvårdsnämndens bedömning och anser därför att motionen ska avslås.

Ekonomiska konsekvenser
Beslut enligt motionärernas förslag att ta ut ersättning för uteblivna besök bedöms leda till ökade intäkter. Förslaget bedöms samtidigt leda till ökad administration för verksamheten.

Stefan Schildt
Tf. regiondirektör

Carl Rydingstam
Stabschef

Beslutsexpediering:
Akt
Vårdens kunskapsstyrningsnämnd
Regiondirektörens stab

Godkänd av Stefan Schildt, 2019-10-11

MOTION
2019-05-07

Ankom
Region Stockholm
2019 -05- 07
Dnr. RS2019-0643

Sverigedemokraterna

Motion av Britt-Mari Canhasi och Helen Schoultz SD om avgift för uteblivna besök vid screeningundersökningar

2019:35

Antalet personer som någon gång i sitt liv kommer att insjukna i någon form av cancer ökar i Sverige. Jämfört med i dag uppskattas omkring dubbelt så många individer leva med en cancerdiagnos år 2040, och i framtiden kommer allt fler personer leva med en kronisk cancer som kräver vård under resterande delen av livet. Som en konsekvens av det ökade vårdbehovet och ökningen beträffande antalet personer som drabbas av cancer beräknas samhällskostnaderna för cancervården öka med omkring 34 miljarder kronor (Cancerfonden).

Stora krav kommer att ställas på en mer effektiv cancervård i takt med att sjukdomsfallen ökar och antalet personer som överlever sjukdomen blir fler. För att säkerställa en tidig upptäckt av olika cancerdiagnoser, bland annat bröstcancer och livmoderhalscancer, erbjuder regionen avgiftsfri screening. I en rapport från Cancerfonden lyfter man fram kopplingen mellan uteblivet deltagande i den av regionen erbjudna och avgiftsfria screeningen och ett senare insjuknande i livmoderhalscancer. Drygt två tredjedelar av de kvinnor som insjuknar i livmoderhalscancer har inte deltagit i den erbjudna screeningen. Beträffande kvinnor som avlider i livmoderhalscancer konstaterar Cancerfonden att i stort sett samtliga avlidna har uteblivit från screening.

De ökande kraven på sjukvård kräver även att den enskilda medborgaren deltar i den preventiva sjukvård som erbjuds. Uteblivna besök som inte avbokas skapar förluster både i tid och pengar för regionen. Ur ett folkhälsoperspektiv och för att kunna erbjuda en god och effektiv vård i tid är det av yttersta vikt att man kan minska andelen uteblivna besök som inte har avbokats inom rimlig tid. I dag uteblir drygt var fjärde kallad kvinna från den undersökningstid som man har fått sig hemsänd beträffande screening mot livmoderhalscancer. I många fall uteblir den kallade utan att lämna återbud.

Antalet cancerdiagnoser där man genom screening tidigt kan upptäcka sjukdomen blir allt fler. I dag erbjuds de välkända screeningmetoderna mammografi och cellprovtagning mot bröstcancer respektive livmoderhalscancer. Dessutom finns screening rörande bukaortaanerysm samt tjock- och ändtarmscancer. Det förekommer även långt gångna diskussioner om införande av screening mot prostatacancer. Med allt fler förebyggande screeningundersökningar i framtiden behöver man

säkerställa att antalet uteblivna besök till de bokade undersökningarna minimeras.

Sverigedemokraterna anser därför att Region Stockholm ska agera för att få ner antalet uteblivna besök till bokade screeningundersökningar, samt att de besök som avbokas i tid ändå kan minimeras. Vi ser ett stort värde i att svåra sjukdomsfall upptäcks i tid, och att screeningverksamheten ges möjligheten att minska såväl fysiskt lidande som ökade framtida vårdkostnader.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår vi:

att uppdra åt Hälso- och sjukvårdsnämnden att införa en avgift för uteblivna besök även för avgiftsbefriade besök på regionens screeningverksamheter.

att uppdra åt Hälso- och sjukvårdsnämnden att undersöka hur möjligheterna för att lätt och enkelt omboka tider för screening i ett tidigt skede.

Britt-Mari Canhasi
SD

Helen Schoultz
SD

Region Stockholm

Vårdens kunskapsstyrningsnämnd

PROTOKOLLSUTDRAG
2019-09-24

§ 78
Yttrande över motion 2019:35 av Britt-Mari Canhasi (SD) och Helen Schoultz (SD) om avgift för uteblivna besök vid screeningundersökningar

VKN 2019-0112

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen har begärt att vårdens kunskapsstyrningsnämnd ska yttra sig över om avgift för uteblivna besök vid screeningundersökningar. I motionen föreslår Britt-Mari Canhasi (SD) och Helen Schoultz (SD) att Region Stockholm ska agera för att få ned antalet uteblivna besök till bokade screeningundersökningar, samt att de besök som avbokas i tid ändå kan minimeras. En avgift för uteblivna besök för screeningundersökningar föreslås.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2019:35 av Britt-Mari Canhasi (SD) och Helen Schoultz (SD)

Beslut

Vårdens kunskapsstyrningsnämnd beslutar följande:

Tjänsteutlåtandet över motion 2019:35 överlämnas till regionstyrelsen som nämndens yttrande.

Expedieras till

Regionledningskontoret
Akten

Region Stockholm

Vårdens kunskapsstyrningsnämnd
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Regionalt cancercentrum Stockholm Gotland
Lena Sharp

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2019-09-06

VKN 2019-0112

Vårdens
kunskapsstyrningsnämnd

Yttrande över motion 2019:35 av Britt-Mari Canhasi (SD) och Helen Schoultz (SD) om avgift för uteblivna besök vid screeningundersökningar

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen har begärt att vårdens kunskapsstyrningsnämnd ska yttra sig över om avgift för uteblivna besök vid screeningundersökningar. I motionen föreslår Britt-Mari Canhasi (SD) och Helen Schoultz (SD) att Region Stockholm ska agera för att få ned antalet uteblivna besök till bokade screeningundersökningar, samt att de besök som avbokas i tid ändå kan minimeras. En avgift för uteblivna besök för screeningundersökningar föreslås.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2019:35 av Britt-Mari Canhasi (SD) och Helen Schoultz (SD)

Förslag till beslut

Vårdens kunskapsstyrningsnämnd beslutar följande:

Tjänsteutlåtandet över motion 2019:35 överlämnas till regionstyrelsen som nämndens yttrande.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund

Region Stockholm erbjuder avgiftsfri screening för cancer i bröst, livmoderhals och i tjock- och ändtarm samt screening för bråck på stora kroppspulsådern i buken. Nationellt regleras avgiftsfrihet för screening för bröstcancer i förordning (2016:660) om avgiftsfrihet för screening för bröstcancer med mammografi och för livmoderhalscancer i förordning

(2019:313) om avgiftsfrihet för screening för livmoderhalscancer med cellprovtagning.
Att delta i screeningprogrammen är frivilligt och kallelser eller erbjudande om självtest till screening skickas ut till den del av befolkningen som omfattas av screeningprogrammet (ålder, respektive kvinnor och män) genom användande av personnummer och dess näst sista siffra för att kunna särskilja mellan kvinnor och män i befolkningsregistret. Enheten för cancerprevention och screening vid Regionalt cancercentrum Stockholm Gotland administrerar kallelser och utskick av självtest för screeningen för alla program förutom bröstcancerscreening där kallelser utgår från bröstcentrum. Att avanmäla sig från screeningen kräver aktiv kontakt med enheten för cancerprevention och screening alternativt med bröstcentrum.

Överväganden
I och med att det är frivilligt att delta i screening och att individerna inte själva har bett om att bli kallade till screening samt att deltagande i screening är avgiftsfritt ter det sig svårt att komma med krav om ersättning för uteblivet besök för deltagande i screening. I motionen lyfts exempel kring screening för livmoderhalscancer. Vad gäller cellprovtagning hos barnmorskor så erbjuds inte kvinnor en bokad tid i sin kallelse i Region Stockholm, istället erbjuds kvinnorna en drop-in tid på en specifik dag. Varje barnmorskemottagning planerar då utifrån sin aktuella bemanning av barnmorskor, upptagningsområde och mönster för deltagande hur många kvinnor som kallas till en drop-in tid. Överbokning till dessa drop-in tider sker, exempelvis kan ca 60 kvinnor vara kallade till tre barnmorskor i tjänst under en drop-in timma. I och med att ingen bokad tid erbjuds kan man inte heller boka om sin tid, på 1177.se kan man däremot se vilka drop-in tider som erbjuds och vilka mottagningar som finns att provta sig på.

Det är precis som framhålls i motionen viktigt att svåra sjukdomsfall upptäcks i tid och Region Stockholm arbetar intensivt med att öka deltagandet i screening. Vad gäller screening för livmoderhalscancer så påbörjades under våren 2019 utskick av självtest för humant papillomvirus (HPV) för de kvinnor som inte deltagit i screeningen under 11 år eller längre. Under 2020 kommer även kvinnor yngre än 50 år och som inte deltagit i screening under 7 år att få självtest för HPV hemskickat. En annan planerad åtgärd är så kallad kompletterande screening vilket innebär att kvinnor erbjuds cellprovtagning om de är aktuella för screening om de besöker kvinnosjukvården eller gynekolog av annan orsak än hälsokontroll. Ytterligare en åtgärd som snart införs är att erbjuda screening till äldre kvinnor som missat att delta vid sitt sista screeningtillfälle. Vad gäller bröstcancerscreening planerar bröstcentrum att under året införa

påminnelser vid uteblivet besök något som man vet påverkar deltagandet positivt.

Ekonomiska konsekvenser
Förslaget till beslut förväntas ge oförändrade ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Förslaget till beslut förväntas ge oförändrade konsekvenser för patientsäkerhet.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Förslaget till beslut förväntas ge oförändrade konsekvenser för jämlik och jämställd vård.

Miljökonsekvenser
Förslaget till beslut förväntas ge oförändrade konsekvenser för miljön.

Administrativa konsekvenser
Förslaget till beslut förväntas ge oförändrade administrativa konsekvenser.

Magnus Thyberg
Avdelningschef

Lena Sharp
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Regionledningskontoret

Godkänd av Magnus Thyberg, 2019-09-06